Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

49 йил чиқиш. № 104 (13.664). 4 МАЙ 1967 йил ПАЙШАНБА. Баҳоси 2 тийин.

Мамлакатимизда ҳамда серқуёш республикамизда Биринчи май байрами тантанали ва шод-хуррамлик билан нишонланди.

Совет халқи жонажон Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашганлигини, марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми ғояларига чексиз содиқлигини яна бир марта намойиш қилди.

Москва. 1967 йил 1 Май, Қизил Майдонда пойтахт меҳнаткашларининг намойиши. (Сурат «Правда»дан олинди).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ БИРИНЧИ МАЙИ

ҚИЗИЛ МАЙДОНДА ПАРАД ВА НАМОЙИШ

1967 йилнинг Биринчи майи Москвага баҳор қуёшининг ёрқин нурлари билан бирга кириб келди. Барча мамлакат меҳнаткашлари халқаро бирдамлигининг бу йилги байрамини, меҳнат аҳлининг бирлик байрамини совет халқи ажойиб юбилей — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги бўсағасида кутиб олди.

Россия пролетариати меҳнаткашлар халқаро бирдамлиги кунини махфий йиғинлар — маёвкаларда эмас, балки биринчи бўлиб ошкора ҳолда Россия шаҳарларининг катта кўчалари ва майдонларида шиорлар ва революцион қўшиқлар билан кутиб олган 1917 йилнинг биринчи май тонгидан бери орадан эллик йил ўтиб кетди. Улуғ Октябрь бошланмасданоқ меҳнаткаш халқ «қандай йўл билан боришни, қайси томонда туриб жанг қилишни» билар эди.

«Биз,— деб ёзган эди «Правда» 1917 йилнинг Биринчи майида,— подшони ағдариб ташладик, сиёсий эркинликлар олишга муваффақ бўлдик. Лекин капиталнинг ҳукмронлиги, одам одамни эзиши, ёлланган қуллик сақланиб турибди. Биринчи май кунида биз бутун капиталистик тузумга, мана шу зулм ва эксплуатация тузумига чек қўйиладиган пайт келгунча тинмай курашаверамиз, деб қасамёд қиламиз».

Бу орзу ярим йилдан сўнг ушалди. Инсоният тарихида янги давр — социализм даври бошланганлигини бутун дунёга дарак берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қизил байроғи Россия устида ҳилпирайди.

...Мамлакатнинг энг катта майдони — Қизил Майдоннинг байрам безагини қуёш нурлари айниқса ярқиратиб турибди. ГУМнинг пештоқида — Маркс, Энгельс, Ленин портретлари билан жуда катта Қизил байроқ осиғлиқ. Шу бино деворида «Яшасин марксизм-ленинизм!» деган шиор ёзилган алвон кўзга ташланади. Унинг ҳар иккала томонидаги бадиий паннолар совет халқи КПСС XXIII съездининг қарорларини қандай бажараётганлигини акс эттирган. ГУМ олдида Советлар мамлакатидаги 15 республиканинг байроқлари ҳилпирамоқда, қадимий Кремль деворида эса СССРнинг ва иттифоқдош республикаларнинг Давлат герблари кўзга ташланади.

«Яшасин меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни ва бутун дунё ишчилар синфининг қардошлик куни Биринчи май!» «Яшасин Ленин тузган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!» Майдондаги байрам безагининг ҳаммаси мана шу шиорлар мазмунини ифодалайди. КПСС Марказий Комитетининг Чақириқлари бу ерда халойиқнинг шу соатдаги хурсандлик кайфиятига мос бўлиб тушмоқда. Қизил Майдоннинг вақт ўта берган сари сип-силлиқ бўлиб кетган тошлари устида қўшинлар мунтазам саф тортиб турибди.

Саноат ва қишлоқ хўжалик илғорлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари, олимлар, адабиёт ва санъат арбоблари, кўзга кўринган саркардалар Қизил Майдонда тўпланишган.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг делегациялари, чет эл жамоат ташкилотларининг вакиллари Биринчи майни москваликлар билан байрам қилмоқ учун пойтахтга келишган. Бу ерда дипломатик корпус аъзолари, совет ва чет эл журналистлари ҳам турибди.

Мавзолейнинг марказий минбарида — **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев** ўртоқлар.

10.00. Парадни қабул қилувчи СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко Спасская башня дарвозасидан очиқ машинада чиқиб келади.

СССР мудофаа министри парад қўмондони — Москва Ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари, танк қўшинлари генерал-лейтенанти Е. П. Ивановскийнинг рапортини қабул қилади. Майдонда бир овоздан айтилган ҳарбий «Ура!» садолари янграйди. Колонна бўлиб саф тортиб турган жангчилар маршалнинг Биринчи май байрами билан қилган муборакбодига мана шундай жавоб берадилар.

СССР мудофаа министри қўшинларни айланиб чиққач В. И. Ленин мавзолейи минбарига кўтарилиб, нутқ сўзлайди.

Ўртоқ А. А. ГРЕЧКО нутқи

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари!

Чет эллардан келган ҳурматли меҳмонларимиз!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан ва уларнинг топшириқларига биноан сизларни меҳнаткашларнинг халқаро байрами — 1 Май куни билан табриклайман ва қутлайман.

Бу йил халқаро байрам Биринчи май ажойиб бир вақтда нишонланмоқда. Совет кишилари жуда катта тарихий сана — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги бўсағасида яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар, партия XXIII съезди белгилаб берган ғоят зўр планларни қунт билан амалга оширмоқдалар.

Бизнинг мамлакатимизда саноат ва қишлоқ хўжалиги, фан ва техника тез суръатлар билан ривожлантирилмоқда, совет кишиларининг маданияти ва фаровонлиги тўхтовсиз ошиб бормоқда. Бутун ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш соҳасида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати кўрган чоралар ҳозир ўзининг биринчи самарали натижаларини бериб турибди ва ишлаб чиқарувчи кучларни тез ривожлантиришни, Совет давлатининг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашни таъминламоқда.

Социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар ҳам 1 Май байрамини бунёдкорлик меҳнатида эришилган катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Давримизнинг энг катта революцион кучи бўлган жаҳон социалистик системаси мустаҳкамланиб бормоқда.

Совет давлатининг ленинча ташқи сиёсати коммунизм қуриш манфаатларига хизмат қилмоқда. Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси жаҳон социалистик системасининг, халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги ва жипслигини зўр бериб мустаҳкамламоқда, халқларнинг миллий озодлик курашини бутун чоралар билан қўллаб-қувватламоқда.

Совет Иттифоқи барча тинчликсевар халқлар билан бирга ҳаракат қилиб янги жаҳон урушининг олдини олиш, халқаро кескинликни юмшатиш учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун курашиб келмоқда.

Бироқ, реакцион империалистик доиралар тарихнинг боришини тўхтатиб қолишга, халқаро майдонда янги муносабатларнинг қарор топишига халақит беришга уринмоқдалар. Америка Қўшма Штатларининг монополистик буржуазияси асосий агрессив куч бўлиб турибди. Мана шу монополистик буржуазиянинг ғаразли мақсадларини кўзлаб Вьетнам халқига қарши жинояткорона уруш олиб борилмоқда, ер куррасининг бошқа районларидаги вазият кескинлаштирилмоқда.

Германия Федератив Республикасининг реваншчи кучлари Америка империалистлари билан иттифоқ бўлиб тобора актив ҳаракат қилмоқдалар. Улар Европанинг мавжуд чегараларини ўзгартиришга ошкора даъват қилмоқдалар, ядро қуролини ўз қўлларига олишга интилиб хилма-хил найранглар ишлатмоқдалар.

Империалистларнинг агрессив ҳаракатлари ҳозирги халқаро вазиятни жиддий равишда мураккаблаштирмоқда. Бу эса жаҳондаги барча революцион, прогрессив кучларнинг бирлигини ва, аввало, социализм мамлакатларининг бирлигини, жаҳон коммунистик ҳаракатининг жипслигини қаттиқ талаб қилади. Ишонч билан шуни айтиш мумкинки, Хитойни ҳам ўз ичига олган ҳолда барча социалистик мамлакатлар қардош Вьетнам халқига ёрдам беришда бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилганларида эди, империалистик агрессорларнинг Вьетнамдаги авантюраси барбод бўладиган пайт анча тезроқ келган бўлур эди.

Совет Иттифоқига келганда, у бошқа қардош социалистик мамлакатлар билан бирга бундан буён ҳам уруш оловини ёқувчиларни жиловлаш учун зўр бериб кураша беради, қаҳрамон Вьетнам халқига актив ва ҳар томонлама ёрдамни бераверади. Халқаро вазият кескинлашган шароитда партиямиз ва Совет ҳукумати давлатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада ошириш, унинг Қуролли Кучларини мустаҳкамлаш учун барча зарур чораларни кўраверади. Партия ва ҳукумат армия ва флотни техника билан таъминлаш тўғрисида, ғоявий чиниққан, коммунизм ишига чексиз садоқатли ватан ҳимоячиларини тарбиялаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаверадилар.

Улуғ Октябрь вужудга келтирган, Коммунистик партия ўстириб тарбиялаган Совет Қуролли Кучлари халқимизнинг тинчлиги ва хавфсизлигини маҳкам қўриқламоқдалар. Улар қардош социалистик армияларнинг жангчилари билан жанговар ҳамдўст бўлиб, Октябрь ғалабаларини, социализм ва коммунизм улуғ ишини хушёрлик билан муҳофаза қилиб турибдилар.

Яшасин меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни — Биринчи май!

Яшасин буюк совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ва Совет ҳукуматига шон-шарафлар!

Ура!

* * *

Қадимий Кремль деворлари нарнёғида салют бериб отилган тўплар гумбурлайди. Совет Иттифоқи Гимни қудратли янграйди.

Қўшинларнинг тантанали юриши бошланади.

Парадни бошлаб берган ёш барабанчилар ротаси ғалаба марши садоси остида майдондан ўтади. Улар кетидан ҳарбий академиялар ва билим юртларининг батальонлари ўзларининг жанговар байроқлари остида қадам ташлаб келадилар. Бу ҳарбий академияларни ва билим юртларини битириб чиққанлар ветеранларнинг муносиб ўринбосарларидирлар. Ким билади, дейсиз, ҳозир шу парадда қадам ташлаб бораётган сафдаги учувчилардан биронтаси эҳтимол эртага биринчи бўлиб ойга ва бошқа планеталарга учиш шарафига муяссар бўлса ҳам ажаб эмас.

Ф. Э. Дзержинский номидаги дивизия жангчилари майдонга кириб келади. Москва ва Калинин суворовчилар билим юртларининг, ёш нахимовчиларнинг колонналари ҳамиша бўлганидек, бу сафар ҳам трибунадагиларни ҳайратда қолдиради. Улар — Қуролли Кучларимизнинг келажаги, эртанги куни.

Майдонга жанговар техника кириб келади. М. И. Калинин номидаги гвардиячи мотоўқчи Таман дивизиясининг жангчилари бронетранспортерларда кириб келмоқда. Ёнбошида — «қанотли пиёда қўшинларнинг» — ҳаво-десант қўшинларининг эмблемаси оқариб кўриниб турган автомашиналар шипиллаб ўтиб бормоқда. Десантчилар қудратли турбовинтли транспорт самолётлари билан ва жуда хилма-хил жанговар техника билан қуролланганлар. Шунинг учун ҳам улар ҳозирги замон урушида катта-катта стратегия вазифаларини ҳал қила оладилар.

Параднинг традицион қатнашчиси — гвардиячи Кантемир танк дивизиясининг жанговар машиналари мунтазам пўлат саф тортиб, майдонга кириб келганида ҳамма ёқни қудратли моторларнинг гувуллаши босиб кетади.

Танкчилар кетидан артиллериячилар — турли калибрдаги узоққа отар тўплар, катта қувватга эга бўлган замбараклар майдонга кириб келади.

Ракетачиларнинг юриши зенит техникасини намойиш қилиш билан бошланади. Ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари ва қўшилмалари шундай техника билан қуролланганларки, шу туфайли улар душманнинг ҳар қандай тезлик билан ва ҳар қанча баландликда келаётган ҳозирги замон учар аппаратини емириб ташлай оладилар.

Тактик ракеталарни тортиб келаётган тягачлар майдонда пайдо бўлади. Тез юрар, чаққон ва қудратли бу ракеталар қуруқликдаги қўшинларнинг ўт очувчи асосий кучи бўлиб қолди. Сўнгра булардан ҳам даҳшатлироқ қурол бўлган оператив-тактик ракеталар колоннаси майдонга кириб келади.

Совет Ҳарбий-Денгиз Флоти сув ости кемаларининг баллестик ракеталарини тягачлар майдондан олиб ўтади. Ракеталар билан қуролланган сув ости атом кемалари флотимизнинг асосий кучи бўлиб қолди. Чекланмаган узоқ масофага сузиб бора оладиган бу сув ости атом кемалари душман объектларидан бир неча юз минг километр нарида туриб ҳам шу объектларга қақшатгич зарба бера олади.

Ҳарбий парадни стратегия вазифаларини бажарувчи ракета қўшинларининг бўлинмалари туғаллайди. Ракета қўшинлари ракеталар билан қуролланган сув ости атом кемалари билан бирга Ватанимизнинг асосий ҳарбий қудрати, агрессорни тийиб турган асосий восита ва уни урушда кескин тор-мор келтирадиган асосий восита бўлиб турибди.

Ўрта масофадаги узоқликдан отиладиган ракеталар ўзи юрар учириш аппаратларига ўрнатилган ҳолда майдонга кириб келди. Бундай ҳаракатчан стартлар жаҳондаги ҳеч бир армияда йўқ. Бу ракеталар ўзининг ниҳоят даражада эпчиллиги, ўзининг ўт очиш позициясини ҳамиша ўзгартириши ва айни вақтда дарҳол ишга тушишга тайёр туриши билан фарқ қилади.

Турли типдаги ва турли вазифаларни бажарувчи ракеталар мана шу Май парадида кўрсатилди. Булар орасида қитъалараро баллестик ракеталар айниқса ҳаммани ҳайратда қолдирди. Қаттиқ ёқилғи билан ишлайдиган ракеталар ўтиб бормоқда. Бу ракеталар чуқурликлардан туриб, ўзи юрар установкаларга ўрнатилган ҳолда ва бошқа стартлардан жуда оз муддат ичида учирилиши мумкин.

Парад колоннасининг охирида глобал ракеталар ўтди. Бу ракеталар учун узоқ учиш масофасининг чегараси йўқ ва улар ер куррасининг исталган нуқтасидаги душманга етиб бориб, уни емира олади.

Ленин партияси бунёдга келтирган ва тарбиялаган ракета қўшинлари ҳамма вақт жанговар тайёр ҳолда турибди, улар Ватанимизнинг ва бутун социалистик лагернинг манфаатларини империализм ҳамлаларидан ҳимоя қила олади.

Ҳарбий парад тугади. Минг кишилик ҳарбий оркестр майдондан ўтади.

Майдон бир дақиқа жим бўлиб қолади. Сўнгра фанфарларнинг жаранглаган садоси остида намойишчиларнинг бош колоннаси — физкультурачиларнинг мунтазам сафлари майдонга кириб келади.

(Охири иккинчи бетда).

МЕТАЛЛУРГЛАР ЖАСОРАТИ

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг пўлат эритувчилари апрель ойида металлни нуқул тезкор усулда эритдилар. Корхонада эритиш муддати графикда белгиланганига нисбатан ўрта ҳисобда 25 минут камайтирилди. 3-печь коммунистик меҳнат коллективи — СССР Олий Советининг депутати Шерали Ҳамроқулов ва унинг сменачилари, Петр Беляев, Зокир Шамсиев ва Амед Умумедлаевлар айниқса яхши ишладилар. Улар металлни ғоят қисқа муддатда—5 соат 15 минутда эритиб, 1 соат 10 минут вақтни тежаб қолдилар.

Бунга операцияларни жадал бажариш, меҳнатни моҳирлик билан ташкил этиш туфайли эришилди. Пўлат эритувчилар бир ой ичида пландан ташқари юзлаб тонна пўлат бердилар. Металлурглар Май олди меҳнат шижоатини сира бўшаштирмай, янада ғайрат билан ишламоқдалар.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ДАМ ОЛИШ КУНИНИ 1967 ЙИЛ 7 МАЙ ЯКШАНБА КУНИДАН 8 МАЙ ДУШАНБА КУНИГА КЎЧИРИШГА ҚАРОР ҚИЛДИ.

ЛЕНИН ВАСИЯТЛАРИГА СОДИҚМИЗ

Тошкент. 1967 йил 1 Май. В. И. Ленин майдонида ҳарбий парад.

ГРЕК ВАТАНПАРВАРЛАРИ БИЛАН ҚАРДОШЛАРЧА БИРДАМЛИК

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари Грецияда ўтказилган ҳарбий тўнтаришни қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар. Тошкентдаги Медицина институтида Греция демократларини ҳимоя қилиш ва полиция террорига қарши митинг бўлиб ўтди.

—Америка Қўшма Штатларининг милитаристик доиралари қўллаб-қувватлаётган Греция реакцион унсурларининг ҳаракатлари, — деди профессор Р. И. Худойбердиев, — бизда зўр ғазаб туғдирмоқда.

Хирургия стаматологияси кафедрасининг доценти Г. П. Ионидис, студент Анвар Оллаёров, старший ўқитувчи А. А. Головачев ва митингда сўзга чиққан бошқа нотиқлар Грецияда реакция қора кучларининг бебошлигига дарҳол чек қўйишни, демократик кайфиятдаги граждан ва сиёсий арбобларни қамоққа олишни тўхтатишни талаб қилдилар.

Тошкент медицина институтининг олимлари, ўқитувчилари ва студентлари якдиллик билан қабул қилган резолюцияда грек ватанпарварлари билан қизғин бирдам эканликларини билдириб, Америка империалистларининг Греция ички ишларига аралашувини қоралади-лар. (ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ БИРИНЧИ МАЙИ

(Боши биринчи бетда).

Ер куррасининг лента ўралган макети майдонда осмонга кўтарилади. «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиор шу лентага жаҳондаги турли халқларнинг тилларида ёзилган. Улуғ Октябрь 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг қарори босилган «Правда» газетасининг жуда катта саҳифаси майдонда пайдо бўлади. Газета саҳифаси остига: «Иш билан жавоб берайлик!» деган чақириқ ёзилган. Бунга жавобан бошқа бир транспарантда «Юбилей йилини муносиб кутиб олайлик!» деган шиор кўтарилади. Кўм-кўк далани ва тракторларда ишлаб турган деҳқонларни тасвирлаган панно «Партия қарорлари амалда» деган мавзуга бағишланган. Юбилей йилида ғаллакорлар мисли кўрилмаган мўл ҳосил етиштирилган ўтган йилги маррадан қолишмаслик учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

...«Будённий марши» янграйди. Майдонга юз спортчи чавандоз кириб келади. Спорт мастерлари юксак чавандозлик санъатини намойиш қиладилар. Ранг-баранг спорт кийимларидаги ўғил ва қиз болалар барабанлар садоси остида майдонга ГУМдан то мавзолейнинг арчалари ўсиб турган жойгача ёйиладилар. Болалардан сўнг кўнгилли спорт жамиятларининг спортчилари машқ қиладилар.

Майдонда гулдурос қарсаклар янграб кетади. Пилоткалар кийган 600 спортчи плашч-палаткаларда ГУМ томондан қадам ташлаб келади. Улар ҳар қайсиси қўлида новда ушлаган болани елкасига миндириб олган. Булар — халқимизнинг фашизм устидан қозонган ғалабасини акс эттирувчи халоскор совет жангчисини кўп марталаб такрорлаган тимсолдир.

«Ура!» садолари янграйди. Марш-параднинг минг-минглаб қатнашчилари «Ленинчи Марказий Комитетга шон-шарафлар! Шон-шарафлар! Шон-шарафлар!» — деб қайта-қайта такрорлайдилар. Шу пайтда болалар мавзолей минбарларига югуриб чиқиб, партия ва ҳукумат раҳбарларига гуллар тутқазадилар.

Майдонда — яна қизил паннолар ва «Юбилей йилини муносиб кутиб олайлик!» деган чақириқлар билан безатилган автомашиналар кириб келади. Москва меҳнаткашлари Биринчи май колонналарида қадам ташлаб ўтмоқдалар.

... Совет давлати юбилейи шарафига бошланган мусобақа ташаббусчилари бўлган автозаводчилар, пойтахтдаги яна бир автомобиль заводининг кичик литражли автомобиллар заводининг ишчилари, «Красний пролетарий», Оржоникидзе номидаги ва координатли расточка станоклари ишлаб чиқарадиган заводларнинг ишчилари ўтиб бормоқдалар.

Биринчи май намойишига чиққан завод колонналарининг деярли ҳаммаси хўжалик ислоҳоти мавзуини ифодалайдиган қилиб безатилган. Ўтган кварталда Москвада 198 та ишлаб чиқариш коллективи янги иқтисодий система негизида ишлади. Юбилей йилининг охиригача уларга яна 337 завод ва фабрика қўшилади.

Байрам колоннасида СССР Фанлар академиясининг коллективи қадам ташлаб келмоқда. Совет ҳокимиятининг эллик йили мобайнида совет фани ҳақиқатан жуда катта ишлар қилди.

Совет кишилари Европа коммунистик ва ишчи партияларининг Европа хавфсизлиги масалаларига бағишланган конференцияси ҳужжатларини қизғин маъқулладилар. «Европада тинчлик ва хавфсизлик учун!», «Курашаётган Вьетнам билан жанговар бирдамликни мустаҳкамлайлик!» — мана шу сўзлар ёзилган транспарантлар намойишчиларнинг сафлари устида баланд кўтарилиб турибди. Москваликлар Грецияда демократлар ва ватанпарварлар кўплаб таъқиб ва репрессия қилинаётганлигига қарши кескин норозилик билдирмоқдалар. Меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик байрами кунида ҳам москваликлар: «Вьетнамдан қўлингни торт!», «Мазлум халқларга озодлик!», «Греция ватанпарварларига озодлик!» деб талаб қилдилар.

Москва индустрияси халқ истеъмол моллари етиштириб берувчи корхоналардан иборат. Тўқимачиларнинг коллективлари Қизил Майдондан ўтиб бормоқдалар. Маданият ходимлари кўп минг кишилик армиясининг намояндалари — театр ва киноларнинг артистлари, кутубхоналарнинг ходимлари, китоб нашр қилувчи мутахассислар колонна-колонна бўлиб ўтишди. Пойтахтнинг театр коллективлари Октябрнинг шонли эллик йиллигига атаб ўзларининг энг яхши спектаклларини тайёрламоқдалар. Кинематографчилар, композитор, ёзувчилар, рассомлар ўз асарларини Совет ҳокимиятининг юбилейига бағишламоқдалар. Уларнинг энг яхшиларини халқимиз бундан бир неча кун муқаддам Ленин мукофоти билан тақдирлади.

Пойтахт ишчилар синфининг энг кўп сонли отряди бўлган бинокорлар Қизил Майдонга кириб келди. Улар ихтисослаштирилган ташкилотларнинг монтажчилари билан бирга Москвани кун сайин чиройли ва тағин ҳам обод қилмоқдалар. Москваликлардан ярим миллионга яқин киши янги қурилган уйларга кўчиб киради. Пойтахт замонавий янги жамоат бинолари билан безалади.

Останкинодаги телевизион башня бинокорлари — ҳозир колонна-колонна бўлиб ўтаётган мана шу азаматлар антеннанинг охирги бўғинини Биринчи май арафасида ўрнатиб бўлишди. Энди Москвадаги бу башня планетамизнинг энг баланд иншооти бўлиб қолди. Мана энди, Биринчи майнинг порлоқ кунида башня тепасида Владимир Ильич Ленин портрети чизилган байроқ, Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёрланаётган мамлакат байроғи ҳилпираб турибди.

Қизил Майдондан репортаж берган ТАСС мухбирлари:

В. БЕЛЯЕВ, Г. КУДРЯВЦЕВА, А. МЕДВЕДЕВ, С. ФРОЛКИН, А. ШАПОВАЛОВ.

Тошкент. 1967 йил 1 Май. В. И. Ленин майдонида меҳнаткашлар намойиши.

Тошкент. 1967 йил 1 Май. Физкультурачилар паради.

И. Глауберзон фотолари.

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАЙ ПАРАДИ ВА НАМОЙИШИ

Ленин майдони Биринчи майни ҳам байрам либосида, ҳам коржомада кутиб олди. Бу майдон ҳозир Ўзбекистон пойтахтининг марказигина эмас, Тошкент номи билан аталувчи улкан Бутуниттифоқ қурилишининг маркази ҳам бўлиб қолди. Совет ҳокимиятининг элликинчи баҳори шу майдон ва бутун шаҳар тарихига абадий ёзилиб қоладиган бўлди. Шу куни шамолда ҳилпираб турган алвон майдоннинг жанубий чеккасида эндигина қад кўтарган етти қаватли бинонинг зангори панеллари билан бирга товланиб турди. Тошкентда энг баланд бўлган ва юбилей йилида металл, бетон, шишадан ўн тўққиз қаватли қилиб қуриладиган иморатни қуриш учун ясалган кранларнинг етмиш метрли башнялари байроқ дастаси вазифасини бажарди. Шу куни улкан «кранларнинг жим-жимадор қўллари «Тинчлик, меҳнат, озодлик...» деган энг қимматбаҳо юкни осмон узра кўтарди. Зангори чодир остида ҳилпираб турган қизил транспарантга шу сўзлар ёзилган эди.

Бўшлиқларга, янги биноларнинг пойдеворлари қўйилиб, деворлари тикланаётган жойларга ўрнатилган кранлар 1 Май эрталаб Тошкентнинг ҳамма районларидан, ҳамма маҳаллаларидан Ленин майдонига йўл олган байрам колонналарининг маршрутини кўрсатиб турар эди. Ана шу колонналар барча иттифоқдош республикаларнинг байроқларини кўтариб борган эди. Улуғ ярим асрнинг ҳамма йиллари мобайнида Ўзбекистон ана шу қардош республикалар билан ёнма-ён қадам ташлаб келди ва Лениннинг қардош бўлингиз деган васиятларига ихлос қўйган иттифоқдош республикалар машаққатли пайтларда Тошкентга ёрдам бериш учун келдилар.

...Соат тўққизга яқинлашяпти. Меҳмонларга ажратилган минбарлар гавжум. Улуғ Октябрь революциясининг ветеранлари, Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун қилинган жангларнинг иштирокчилари, индустрлаштириш ва колхозлаштириш фронтининг жангчилари, Улуғ Ватан урушининг қаҳрамонлари, СССР ва Ўзбекистон Республикаси Олий Советларининг депутатлари, министрлар, таниқли фан, маданият, санъат арбоблари шу ерда туришибди.

«Яшасин меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни, бутун дунё ишчилар синфининг бирлик ва қардошлик куни — 1 Май» сўзлари товланиб турган жуда катта транспарантнинг рўпарасига Карл Маркс билан Владимир Ильич Лениннинг портретлари, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларининг портретлари қўйилган.

Ўзбекистон Компартияси ва республика ҳукуматининг раҳбарлари — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, М. Абдураззоқов, Р. Расулов, М. Турсунов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, М. З. Мирзааҳмедов, А. Р. Хўжаев, республика Олий Советн Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин Ильичнинг бронза ҳайкали супачасидаги минбарга чиқадилар.

...Майдоннинг уч тарафида Тошкент гарнизонининг қўшинлари саф тортган.

Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал-полковник Н. Г. Ляшченко парад қўмондони генерал-лейтенант Л. И. Бауковнинг рапортини қабул қилади. Очиқ машиналар текис сафлар ёнидан силлиқ юриб ўтади ва 1 Май байрами билан қутлаб айтилган табрик сўзларига туркистончилар берган қудратли «ура!» жавоблари майдон узра янграйди.

Н. Г. Ляшченко минбарга чиқади. Фанфаралар «Ҳамма тингласин!» деб даъват қилади. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ҳукумати номидан ва уларнинг топширувига биноан Н. Г. Ляшченко солдат ва сержантларни, офицер ва генералларни, Тошкент ва бутун Ўзбекистон меҳнаткашларини, азиз меҳмонлар — Совет Иттифоқининг қардош республикаларидан келган бинокорларни меҳнаткашларнинг халқаро байрами — Биринчи май билан табриклайди ва қутлайди.

— Бу йил, — дейди у, — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига тайёргарлик кўраётган мамлакатимиз халқлари меҳнаткашларнинг халқаро революцион бирдамлик байрамини ғоят зўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати жўш урган бир вазиятда нишонламоқдалар.

Коммунистик партия XXIII съездининг тарихий қарорларидан, коммунистик жамият қурилишининг улуғвор истиқболларидан руҳланган совет халқи халқ хўжалиги барча тармоқларини янада қудратли равишда юксалтириш учун завқ-шавқ билан кураш олиб бормоқда.

Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашлари ҳам Биринчи май байрамини экономика ва маданиятни ривожлантиришда катта-катта муваффақиятлар билан кутиб олдилар. Улар коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этишга салмоқдор ҳисса қўшмоқдалар.

Республикамиз саноат корхоналарининг меҳнаткашлари Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳозирлик кўриб, Май олди социалистик мажбуриятларини муддатидан олдин бажардилар ва беш йиллик иккинчи йилининг биринчи кварталида маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтирдилар. Қишлоқ хўжалик меҳнатчилари юбилей йилида мўл ҳосил олиш учун мустаҳкам замин яратиб қўйдилар. Улар Ватанга камида 4 миллион тонна пахта бериш учун курашни муваффақиятли бошлаб юбордилар.

Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари социалистик мажбуриятларни бажариш учун бошланган курашнинг олдинги сафида бормоқдалар. Зилзила оқибатларини тугатишда партия билан ҳукуматнинг ва мамлакатимиздаги барча қардош халқларнинг оталарча ғамхўрлигидан миннатдорчилик ҳис-туйғуларига тўлиб-тошган тошкентликлар янгидан-янги меҳнат зафарлари қозониш учун фидокорлик билан курашиб, беқиёс мардлик, матонат ва жасорат кўрсатмоқдалар.

Совет халқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг, халқаро коммунистик ҳаракат ва мазлум халқлар миллий озодлик курашининг улуғ ғалабаларини, деб таъкидлайди нотиқ империалистлар асло кўра олмаяпти. Халқаро империализмнинг ва аввало Америка империализмининг реакцион кучлари СССРга ва бошқа социалистик мамлакатларга ҳужум қилишнинг жиноий планларини яна кўтариб чиқмоқдалар. Америка империалистлари ва уларнинг ҳарбий авантюрадаги бошқа иттифоқчилари ўзларининг агрессив мақсадларини кўзлаб қуролланиш пойгасини тинимсиз кучайтирмоқдалар, уруш ўчоқларини келтириб чиқармоқдалар, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ишига қарши ошкора ҳарбий иғвогарликлар ташкил этмоқдалар.

Америка агрессорларининг эрксевар Вьетнам халқига қарши олиб бораётган разил уруши, уларнинг Куба, Лаос, Камбоджа ва дунёдаги бошқа халқларга қарши қилаётган иғвогарликлари тинчликсевар халқларга хатарли хавф солмоқда.

Империалистларнинг кўрсатмаси билан Грецияда контрреволюцион тўнтариш қилиб, эрксевар грек халқининг демократик муддаоларини фашистларга хос методлар билан поймол қилишга уринаётган реакцион кучларнинг ҳатти-ҳаракатларини планетамиздаги софдил кишиларнинг ҳаммаси ғазаб билан қораламоқда.

Совет халқи ва бутун прогрессив инсоният Коммунистик ва Ишчи партияларнинг Карлова Варидаги Европа конференцияси қарорларини зўр якдиллик билан маъқуллайдилар. Бу қарорлар агрессия ва урушга қарши демократия ва социализм кучларини жипслаштиришда ўзининг тарихий ролини ўйнайди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати, бутун совет халқи империалистларнинг агрессив кирдикорлари сабабли Совет Иттифоқининг ҳарбий иқтисодий қудратини ҳамда шавкатли Қуролли Кучларимизнинг жанговар қувватини тинмай оширмоқдалар. Коммунистик партия, Совет ҳукумати ва бутун совет халқининг доимий ғамхўрлиги туфайли бизнинг Ватанимиз шундай қудратли қуролли кучларга эга бўлиб қолдики, бу қуролли кучлар СССРнинг ва бутун социалистик лагерннинг тинч яратувчилик меҳнатини, давлат манфаатларини маҳкам муҳофаза қилишга қодир.

Армия ва флотимизнинг барча жангчилари билан бирга Туркистон ҳарбий округининг қўшинлари Ватанимиз жанубий чегараларида зийраклик билан посбонлик қилиб турибдилар. Қудратли социалистик Ватанимиз учун ҳаққоний ифтихор ҳис-туйғуларига тўла туркистончилар ўзларининг муқаддас ҳарбий бурчларини муносиб равишда шараф билан бажаришга ҳамиша шай бўлиб турибдилар.

Қўмондон Биринчи май шарафига, улуғ совет халқи шарафига, Совет ҳукумати шарафига, Ленин барпо этган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига табрик сўзлари айтади.

Яна «Ура!» садолари янграйди. СССР давлат гимни билан Ўзбекистон ССР давлат гимни тантанали куйларига ҳамоҳанг бўлиб, байрам салюти берган тўп овозлари эшитилади.

Одатга кўра, ёш барабанчиларнинг сафлари майдондан биринчи бўлиб ўтади.

Офицерлар, солдатлар, курсантлар — Ватан Улуғ Октябрь ғалабаларини ҳимоя қилишни ишониб топшириб қўйган ва ўзининг ҳарбий постида сергак турган кишилар бир текис қадам ташлаб ўтиб борадилар.

Офицер кадрлар етиштириб берувчи машҳур билим юрти — В. И. Ленин номидаги олий умумқўшин команда билим юртини минбардагилар самимий қутлашади. Шу билим юртида вояга етган офицер кадрлар Совет Армиясининг зафарли йилномасига кўплан-кўп ёрқин саҳифалар ёзишган. Танк қўшинларининг бўлажак командирларини — Маршал Рибалко номидаги билим юрти курсантларини майдонга тўпланган кишилар қарсаклар билан табриклайдилар.

(Охири учинчи бетда).

ЛЕНИН ВАСИЯТЛАРИГА СОДИҚМИЗ

(Боши иккинчи бетда).

Моторлаштирилган пиёда қўшинлар, ҳаво десантчилари, артиллериячилар, минометчиларнинг бўлинмалари майдондан шиддат билан ўтадилар. Жанговар совет ракеталари ҳаммада энг катта таассурот қолдирди.

Армиямиз ихтиёрида техниканинг кучли арсенали бор. Бу армия ўзининг руҳи, партия ишига, халқ манфаатларига садоқати билан ҳам кучли.

Ҳукумат ҳарбий бинокорларга Тошкентни тиклашда ёрдам беришни топширганида, армиянинг бу фазилатлари яна бир марта тўлиқ намоён бўлди. Йўлдош шаҳар Сергелини қуриш, тошкентликларнинг минглаб квартираларини ремонт қилиб бериш, шаҳар марказини қайта қуриш учун замин тайёрлаш топшириғи ана шу ҳарбий бинокорларга берилган эди. Бинокор жангчилар ана шу ишларнинг ҳаммасини шараф билан уддаладилар.

Ҳарбий марш ўрнини ҳамма севадиган «Бепоёндир Ватаним менинг» қўшиғининг куйлари эгаллайди. Меҳнаткашларнинг байрам намойиши бошланади.

Ўзи қадимий бўлса ҳам, Октябрь революциясидан сўнг қайта бошдан шуҳрат қозонган шаҳарлар мамлакатимизда озмунча эмас. Тошкент ҳам шуларнинг бири. Майдондан Ўзбекистон пойтахтининг байроғи кўтариб ўтилади. Совет ҳокимияти учун олиб борилган курашнинг оғир йилларида Тошкент кўрсатган довюраклик тақдирланиб, унга берилган жанговар Қизил Байроқ орденининг лентаси ана шу байроқда кўзга ташланиб туради. Ветеранларнинг колоннасида ўтаётганларнинг кўкси ҳам орденлар билан тўла. Булар — Туркистондаги биринчи маёвкаларнинг қатнашчилари, шонли революцион традицияларнинг ташаббусчилари бўлган кишилардир. Тошкентнинг бугунги ишларида ана шу шонли традициялар янги куч билан ўзини кўрсатди.

Ҳозир Тошкентни мардлик шаҳри, дўстлик шаҳри, деб аташади. Бинобарин барча қардош республикаларнинг байроқларини кўтариб ўтган колонна энг серодам колонна бўлганлиги тасодиф эмас. Совет халқлари юборган ва Тошкентни қуришда ҳамда қайта тиклашда қатнашаётган қирқ минг азамат баҳор байрамини барча ўзбек дўстлари билан бирга нишонлади.

Колоннанинг бошида москваликлар кириб келишди. Улар «1600 квартира қурдик» деб рапорт бериб, «яна 7000 квартира қуриб берамиз!» деган мажбурият олишган.

Ленинградликлар, Россия Федерациясининг, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Грузия, Озарбайжон, Литва, Молдавия, Латвия, Қирғизистон, Тожикистон, Арманистон, Туркманистон, Эстониянинг бинокорлари ўзларининг сахийлик билан Тошкентга қилган туҳфаларини ҳикоя қилиб ўтишади. Кўтариб ўтилаётган рақамлар янги-янги квартираларни, янги-янги уйларни, янги-янги кварталларни билдиради. Ер ости офатининг биринчи зарбасидан сўнг ўтган бир йил ичида дўстларимиз Тошкент бинокорлари билан биргаликда бир миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой қуриб беришди.

Миллий кийимларни кийиб, қўлларида лола кўтариб олган бинокорларнинг сафлари кўзни қамаштирувчи манзара касб этган. Тошкент меҳмонлари бу ерга меҳнат ғайратинигина эмас, шу билан бирга энг эзгу ҳис-туйғуларини, дилларини, қўшиқларини ҳам келтиришди. Бу қўшиқлар ва ҳис-туйғулар дўстлик симфониясига қуйилиб ранг-баранг баҳор гулдастаси ҳосил қилди.

Ленин ва Октябрь, Куйбишев ва Киров, Чилонзор ва Фрунзе районлари бирин-кетин майдондан ўтади. Ҳар бир колонна Совет ҳокимияти юбилей йилининг планлари ва ишларини тараннум этувчи марокли ҳиссанинг бамисоли бобларига ўхшайди.

Ҳар бир коллектив, ҳар бир меҳнатчи жонажон давлатнинг шонли тўйига ўз туҳфасини армуғон этмоқда. Биринчи май мусобақанинг дастлабки якунларини чиқариб берган.

Май олди вахтасида Тошкент кабелчилари ишлаб чиқарган кабель ва симлар билан ер шарини экватор бўйлаб ўн тўрт марта айлантириб чиқса бўлади. Электровозлар ва турбобурлар учун, Ильич чироқлари учун энергия элтувчи симлар ўралган баҳайбат ғалтаклар минбарлар ёнидан офтобдан ялтираб ўтиб бормоқда.

Яна бир космик рақам — Тошкент тўқимачиларининг қўли билан тўқиб, ранг-баранг гул босилган анвойи ранг газлама билан бутун планетани кийинтирса бўлади. Бир йил ичида ер атрофини беш марта ўраб олишга етадиган газлама ишлаб чиқарилмоқда!

Бундай ишларни қилиш учун қаердан куч олинмоқда? Майдонни кесиб ўтган тракторга ёзиб қўйилган қуйидаги сўзлар бу саволга айтилиши мумкин бўлган жавобларнинг биридир: «Владимир Ильич бутун Россия учун 100.000 трактор бўлишини орзу қилган эди. Биз пўлат отлар ишлаб чиқаришни юз мингтадан ошириб юбордик» — деб рапорт беради Тошкент тракторсозлик заводи. Шу ерга уларнинг «Юбилей йилида пландан ташқари 100 та машина берамиз» деган мажбурияти ҳам ёзиб қўйилган.

Партия ташаббуси билан ўтказилаётган иқтисодий ислоҳот саноат ва транспорт меҳнатчиларига ижодкорлик учун янги уфқлар, янги имкониятлар очиб берди. Ишлаб чиқаришнинг ўсганлиги, миллион-миллион сўмлаб қўшимча фойда, молларнинг сифати ошганлиги, ана шу ислоҳотнинг дастлабки натижаларидир.

Пойафзалчилар ва тикувчилар, чиннисоз усталар майдонга катта-катта витриналарни олиб келишди. Уларга Тошкент маркаси қўйилган ва энг нозик дидли кишиларга манзур бўла оладиган кўпдан кўп буюмларнинг намуналари қўйилган.

Ҳамиша бўлганидай «зангори кема» намойишчиларнинг сафида ўтмоқда. Юксак баҳога — Ленин мукофотига сазовор бўлган ана шу ажойиб машинанинг ижодкорларини майдонда тўпланганлар қарсаклар билан кутиб олишади. Агрегатнинг биқинига ташсельмашчиларнинг: «Завод беш йилликда 43.000 пахта териш машинаси беради!» деган мажбурияти ёзиб қўйилган. Бу рақам Ўзбекистон пахтакорлари ихтиёридаги машиналардан икки баравар ортиқдир.

Зангори машина «4.000.000 тонна пахта» деган сўзлар яшил бўёқ билан ёзиб қўйилган улкан алвон ёнига юриб боради. Ўзбекистон пахтакорларининг юбилей йилидаги мажбурияти ана шундай. Ўзбекистон заводларидан мамлакатнинг пахтазорларига йўл олаётган ҳамма машина ва механизмларнинг тимсоли бўлган ва пахтакорларимизга ёқиб-қолган ана шу машина мажбурият рақамлари ёзилган алвон фонида режаларимизнинг реаллигидан дарак бериб ўтади.

Юбилей йилининг режалари юксак. Ана шу режалар янги парвозлар, бўлажак зафарларнинг бошланғичи ҳамдир. Ўз ижоди, ўз меҳнати билан янги-янги планларни рўёбга чиқарувчиларни — мактаб ўқувчилари, студентлар, меҳнат резервлари мактабларининг ўқувчиларини минбардагилар «Яшасин совет ёшлари!» деган сўзлар билан табриклайдилар. Бу табрикка жавобан бўлғуси энергетиклар, геологлар, химиклар, математиклар, архитекторлар, ўқитувчилар, артистлар касбининг рамзи бўлган макетлар ва моделлар баланд кўтарилади.

Байрам намойиши Ўзбекистоннинг шуҳратини таратган барча бойликлар тўғрисида ҳикоя қилиб берди. Биринчи май куни Ўзбекистон Фанлар академияси билан В. И. Ленин номидаги Тошкент университетининг кафедралари, пойтахт театрлари билан «Ўзбекфильм» студияси, хуллас Ўзбекистон зиёлиларининг барча отрядлари намойиш қилиб ўтган муваффақиятлар халқ маънавий камолотининг, ижодий куч-қувватининг ёрқин далили бўлди.

Барча колонналар узра Совет давлати тинчликсевар ташқи сиёсатини маъқулловчи, Европа Коммунистик ва Ишчи партияларининг Карлова Варидаги конференцияси қарорлари билан бирдамлик изҳор қилувчи плакатлар кўтариб ўтилди. Намойиш қатнашчилари Америка империализмининг Вьетнамдаги қонли ёвузликларига лаънатлар айтишди, фашистлар фитнасининг ташкилотчилари томонидан қамоққа ташланган грек ватанпарварлари озод этилишини талаб қилишди.

Ленин майдонидаги Биринчи май намойиши салкам тўрт соат давом этди. Спортчилар паради намойишга якун ясади.

Кеч киргач, ранг-баранг байрам чироқларининг оловли гулдасталари порлаб, советларнинг эллигинчи баҳорига салют берди.

Е. ЕФИМОВ,
Е. МАЙОРОВ,
(ЎзТАГ мухбирлари).

Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида ҳам 1 Май байрами шоду-хуррамлик билан ўтди. Суратларда (чапдан) Урганч ва Термиз шаҳарларида меҳнаткашлар намойиши тасвирланган.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ТИНЧЛИК АРМИЯСИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ

Академик Д. СКОБЕЛЦИН,
«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофотлари комитетининг раиси

Бундан ярим аср муқаддам Россия халқи ўзининг ғалаба қозонганлигини ҳаммага эълон қилди. Инсониятга социализм йўлини очиб берган шу ғалабани ифодаловчи сулҳ тўғрисидаги декретга Владимир Ильич Ленин имзо чеккан эди. Шу кундан бошлаб, планетамиздаги миллион-миллион оддий кишилар орасида социализм тинчлик деган маънони билдирадиган сўз бўлиб қолди.

Биз яшаётган вақт осон вақт эмас. Империализм, реакция шу кунгача ҳам Октябрь бошлаб берган социал жараёнларни тўхтатиб бўлмайди, деган фикрга сира кўниколмаётирлар. Халқаро майдондаги уларнинг бутун сиёсати, бугун фаолияти ҳар қандай қилиб бўлса ҳам, гарчи ўтмишни қайтариб бўлмаса ҳам, ҳар ҳолда тарихнинг боришини тўхтатиб қолишга қаратилмоқда. Ҳар қандай қилиб бўлса ҳам деганда улар уруш қилиб, ҳатто ядро уруши қилиб ҳам шу мақсадга эришиш деган маънони тушунадилар. Масалан, Америка генераллари Вьетнамнинг тинч шаҳарлари ва қишлоқларини ваҳшиёна шафқатсизлик билан бомбардимон қилаётганларида уларни инсофли бўлишга, ўйлаб иш қилишга, ахлоқ ва одобни ўйлашга даъват қилишнинг фойдаси йўқ.

Тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг янги жаҳон урушига йўл қўймаймиз, деган асосий мақсади шу сабабли социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ленинча ташқи сиёсатидаги асосий йўл билан туташмоқда. Шунинг учун ҳам мана шу армиянинг энг яхшиларидан ҳам яхшилари бўлган кишилар — миллий озодлик ҳаракатининг атоқли курашчилари, ривожланаётган давлатларнинг раҳбарлари, ҳамма қитъалардаги энг йирик олимлар ва жамоат арбоблари — ҳар йили Владимир Ильич Ленин номидаги фахрли халқаро мукофотлар — «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» мукофотлари билан тақдирланаётганликлари чуқур маънога эгадир.

Бу йил мана шу юксак мукофотга тинчлик тарафдорлари бўлган, кўзга кўринган арбоблардан олти киши сазовор бўлди. Хўш, улар қандай кишилар?

Чет эллардаги бир қанча университетларнинг фахрий доктори, уламо, пастор Мартин Нимеллер ўз ватани бўлган Ғарбий Германиядагина эмас, балки бошқа мамлакатларда ҳам яхши танилган. У, — Гэссен ва Нассау Евангелие черковининг бошлиғи, жаҳон черковлар кенгаши ижроия комитетининг аъзоси.

Ҳар қандай зулм ва асоратга қарши тинмай курашиб келган бу инсонпарвар киши 1892 йилда Вестфалияда туғилган. Гитлеризмнинг мудҳиш йилларида Нимеллер черковни фашистлар режимига бўйсундиришга қарши курашувчи дин аҳллари ташкилотини тузди. Шунинг учун ҳам уни 1937 йилда фашистлар Заксенгаузен ва Дахау зиндонларига қамаб қўйдилар. 1945 йилдагина у қамоқдан қутулиб чиқди.

Мартин қамоқдан бўшаганидан сўнг курашни тағин ҳам зўр ғайрат билан давом эттирди. У Германия Федератив Республикаси агрессив НАТО блокида қатнашаётганлигига қарши, Бундесверни атом қуроли билан қуроллантиришга қарши актив норозилик билдирмоқда. У, Германия Федератив Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ўртасида алоқа ўрнатиш ва ривожлантириш зарурлигини неча марталаб таъкидлади, турли сиёсий ва ижтимоий системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши кераклигини уқтириб ўтди, ҳамма турдаги «совуқ уруш»га чек қўйишга даъват қилди. Пасторнинг фикрича, Германия бетараф бўлиши ва Шарқ билан Ғарбни бир-бирига боғловчи ҳалқа ролини ўйнаши лозим.

Жанубий Африка Республикасидаги адвокат Абрахам Фишер мураккаб ҳаёт йўлини босиб ўтди. У, 1907 йилда буржуа африкандер оиласида туғилди, унинг бобоси бош министр бўлган эди, отаси эса эркин оранж давлатининг олий судьяси бўлган эди. 1942 йилда у Жанубий Африка Коммунистик партиясига аъзо бўлиб кирди ва унинг раҳбарларидан бирига айланди.

Жанубий Африка Республикасининг ҳукумати унга сиёсий фаолият билан шуғулланишни тақиқлади. Шунинг учун ҳам Фишер ўзини сиёсий маҳбусларни ҳимоя қилишга бағишлади. 1946—1961 йилларда у «давлатга хиёнат қилишда айбланган 156 демократнинг судида адвокат бўлиб қатнашиб, уларни оқлатишга муваффақ бўлди. Орадан икки ярим йил ўтгач, «давлатга қарши фаолият учун» суд жавобгарлигига тортилган Африка миллий конгрессининг раҳбарлари Мельсон Манеделани ва бошқаларни ўлим жазосидан қутқариб қолди.

Фишер иши юзасидан бошланган суд бутун илғор жамоатчиликнинг эътиборини ўзига тортди. У судда ўзини коммунистман деб фахрланиб айтиб, тўрт соат нутқ сўзлади. Унинг нутқи шармандали реакция режимини қораловчи айбнома бўлиб янгради. 1966 йил 9 майда Претория олий суди Абрахам Фишерни умрбод қамоққа ҳукм қилди. Африканинг мана шундай атоқли арбобига халқаро Ленин мукофоти берилганлиги реакцияга қарши курашда унга янги куч бағишлайди, янги мустамлакачиликка қарши, Африка озодлиги учун курашаётганларнинг ҳаммасини руҳлантиради.

Ўтган йилнинг охирида Мексика президенти Мексиканинг атоқли рассоми 70 яшар Сикейрос Давид Альфарога санъат миллий мукофотини топширган эди.

Бу ҳормас жамоат арбоби кўпгина катта воқеаларнинг иштирокчиси бўлди: 1910—1917 йилларда у Мексика революцияси йилларидаги революцион армия сафларида жанг қилди; 30-йилларда Испания фронтларида фашизмга қарши курашди. Сикейрос Мексика касаба союзларида раҳбарлик лавозимларида ишлаб келди. У Мексика революцион рассомлари, ҳайкалтарошлари ва графиклари союзининг ташкилотчиларидан бири.

Мексикада тинчлик тарафдорларининг уюшган ҳаракати вужудга келганидан бери Сикейрос тинчлик тарафдорлари миллий кенгашининг аъзоси бўлиб турибди. У, Стокгольм хитобномасига шахсан ўзи бир неча имзо тўплади. У, Америка империализмининг Вьетнамдаги агрессиясини кескин қораламоқда. АҚШнинг Латин Америкаси давлатлари ишига аралашаётганлигига қарши чиқмоқда.

Миллат мажлисининг депутати, Чехословакия фанлар академияси президиумининг аъзоси академик Иван Малек — юздан кўпроқ илмий асарларнинг муаллифи Бу олим ўзининг бутун ҳаёти давомида фанга фидокорона хизмат қилиб келмоқда. У, микробларни теварак атроф муҳитда ўстириб, кўпайтириш методларини яратди. Бу методлар микробиологиянинг ривожланиши учун катта аҳамиятга эга. Бу олим юқумли касалликларни диагноз қилиш усулларини ишлаб чиқишга катта ҳисса қўшди. Малекка қимматли илмий тадқиқотлари учун икки марта давлат мукофоти берилди, у Пуркине номидаги фахрий медаль ва меҳнат ордени билан ҳам мукофотланди.

Иван Малек 1909 йил 28 сентябрда профессор оиласида туғилди. 1932 йилда у Прагадаги Карлов университетининг медицина факультетини тамомлади. 1946 йилда у диссертация ёқлади ва орадан икки йил ўтгач, унга профессорлик унвони берилди. И. Малек Градец-Кралов шаҳрида бир неча йил микробиология профессори бўлиб ишлади. 1950 йилда унга биология институти (Чехословакия Фанлар академиясининг ҳозирги микробиология институти)ни ташкил этиш топширилди. Шу вақтгача у мана шу институтнинг директори бўлиб ишлаб турибди.

Номи жаҳонга машҳур бўлган олим И. Малек жамоатчи арбоб. тинчлик йўлида доимий курашувчи киши сифатида ҳам катта обрўга эга. Гитлерчилар фашизми йилларида қаршилик ҳаракатининг қатнашчиси бўлган Иван Малек Пагуош ҳаракати сафларида янги уруш хавфига қарши актив курашмоқда.

Ҳозирги кунда жаҳондаги барча илғор, прогрессив олимлар билан бирга бўлиб жаҳон термоядро уруши хавфига қарши, ер юзида тинчлик. озодлик ва бахт учун биринчи сафларда туриб курашаётган мана шу атоқли фан арбобига ҳақли равишда Ленин мукофоти берилди.

Американинг йирик рассоми ва жамоат арбоби Рокуэлл Кентнинг халққа қаратилган чинакам инсонпарварлик санъати катта ифода кучига эга бўлиб, ўткир замонавийлик ҳисси билан, меҳнатчи ва курашчи инсонга ҳурмат ва муҳаббат руҳи билан суғорилган. Рассом ўз асарларининг мавзуини ҳаётнинг ўзидан олади. У, ўзининг юртини кўп марталаб айланиб чиққан, Аляскага, Ўтли ерга, Гренландияга, Европа мамлакатларига бир неча марта саёҳат қилди, Совет Иттифоқига бир неча марта келиб кетди.

Совет Иттифоқининг содиқ дўсти, Америка — Совет дўстлиги миллий кенгашининг доимий раиси, СССР бадиий академиясининг фахрий аъзоси Кент ярим асрдан кўп давом этган ўз ижодининг самараларини Советлар мамлакатига тортиқ қилди. Совет кишилари Кентни талантли ёзувчи сифатида ҳам танийдилар.

Герберт Варнке — эркин немис касаба союзлари бирлашмаси марказий правлениесининг раиси, халқаро ишчилар ҳаракатининг кўзга кўринган арбоби. У, капиталистик зулмнинг ваҳшиёна системаси нималигини ёшлик чоғиданоқ ўз тажрибасида синаб кўрган. Гамбургда туғилган Варнке 14 ёшида кемасозлик заводига кавшарловчи бўлиб ишга киради. 18 ёшида у касаба союз ҳаракатида қатнашади ва бутун ҳаётини шу ишга бағишлайди. 1932 йилда уни Рейхстагга сайлайдилар. Лекин Варнке миллий парламентнинг депутати бўлиб узоқ тура олмади. Гитлер ҳокимиятни қўлга олганидан кейин Г. Варнке яширинишга, сўнгра эса мамлакатдан чиқиб кетишга мажбур бўлди.

Герберт Варнке 1945 йилнинг охирида ватанига қайтиб келиб тор-мор қилинган касаба союзларни қайта тиклаш ишида актив қатнашади ва тез фурсатда уларнинг раҳбари бўлиб қолди. У, Германия Демократик Республикасининг касаба союз марказига бошчилик қилиб, социалистик қурилиш вазифаларини бажаришда касаба союзларининг иштирок этишига катта эътибор бериб келди ва бермоқда.

Бутун урушдан кейинги йиллар давомида Варнке Германия Федератив Республикасида янги нацизмнинг тикланишига, реванш олишни орзу қилиб келаётганларнинг ҳаммасига қарши муттасил ва кескин курашиб келди. У, Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилишига қарши ишчилар конференциясининг, шунингдек, Балтика бўйи мамлакатлари вакилларининг Балтика бўйида тинчлик ва дўстлик бўлиши учун курашга бағишланган конференциясининг ташкилотчилари ва ташаббусчиларидан бири.

Халқаро Ленин мукофотларининг янги лауреатлари турли миллатларга мансуб бўлган, турли касбдаги, турли ёшдаги кишилар, аммо бу нарса уларнинг тенг ҳуқуқлилик ва инсоният бахт-саодати учун олиб борилаётган курашда ёнма-ён туриб жонбозлик қилишларига ҳалақит бермайди. Улар миллион-миллион меҳнат аҳли орасида шуҳрат ва обрў қозонганликлари тинчлик тарафдорлари ҳаракати кенг қулоч ёзганлигини, бу ҳаракатнинг ҳаётбахш кучини кўрсатувчи ёрқин далилдир

Совет кишилари бугун янги лауреатларни шарафлаб, уларнинг реакцияга, зулмга, асоратга ва урушга қарши олиб бораётган кўп машаққатли, лекин шу қадар фахрли ва инсониятга шу қадар керакли курашига янги муваффақиятлар ва уларнинг ўзларига соғ-саломатлик тилайдилар.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА БИРИНЧИ МАЙ

Бутун планетанинг прогрессив кишилари совет халқи ва бутун социалистик лагерь халқлари билан бирга Биринчи майни нишонладилар. Шу куни миллион-миллион кишилар социализм ва коммунизм, пролетар интернационализми идеяларига ўзларининг чексиз содиқ эканликларини яна бир марта намойиш қилдилар.

Варшаванинг минглаб меҳнаткашлари 1 майда баҳор қуёшининг нурлари билан ярқираб турган кўчалар ва майдонларга чиқдилар. Парадлар майдонидаги фахрий минбар қаршисидаги катта чиройли транспарантларга: «Энг яхши ватанпарварлар ва революционерларнинг бўғинлари рўёбга чиқариш учун курашиб келган идеалларни амалга оширмоқдамиз», «Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномалар социалистик давлатлар хавфсизлиги ва ривожининг гарантияси», «Польша билан СССР халқлари ўртасидаги дўстлик мустаҳкамлансин ва ривожлана берсин» деган сўзлар ёзилган. Намойиш қатнашчилари олдида Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Владислав Гомулка нутқ сўзлади. Мана шу байрам кунида, деди у, поляк халқи социалистик мамлакатлар ҳамдўстлиги билан ўзининг дўстлиги ва қардошлигини, бутун тараққиёт ва озодлик кучлари билан ўзининг бирдамлигини, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун курашга бўлган ўзининг қатъий иродасини намойиш қилмоқда.

Прагадаги 1 Май намойиши колонналари кўтариб чиққан байроқлар ва гулларнинг, транспарантларнинг сон-саноғи йўқ. Уларга Чехословакиянинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлигини, тинчлики ва халқаро ҳамкорликни шуҳратловчи, коммунистик партияларни ва социалистик мамлакатларни бирликка ва жипсликка чақирувчи шиорлар ёзилган. Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Антонин Новотний намойиш қатнашчилари олдида нутқ сўзлаб, бу йилги Биринчи май тантаналари ҳозирги замон тарихининг энг катта тарихий воқеаси билан — инсониятнинг ривожланиши учун янги, прогрессив йўлни очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги билан боғланганлигини қайд қилиб ўтди.

Германия Демократик Республикасида Биринчи май байрами Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлиги шарафига айтилган шиорлар остида ўтди. Берлиндаги парад ва намойиш қатнашчилари минбарда турган Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Вальтер Ульбрихтни ва бошқа раҳбарларни чин кўнгилдан табриклайдилар. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Ф. Эберт халқаро пролетар бирдамлиги кунига бағишлаб нутқ сўзлади.

Лейпцигда, Карл-Маркс-Штадт, Ростокда, Дрезденда, Галлда, Магдебургда ва республиканинг бошқа шаҳарларида ҳам оммавий 1 Май намойишлари бўлиб ўтди.

Болгария пойтахтининг меҳнаткашлари Биринчи май байрамини ёрқин, чиройли намойиш билан нишонладилар. Болгария Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Министрлар Советининг Раиси Тодор Живков ва бошқа раҳбар арбоблар турган минбар — Георгий Димитров мавзолейи минбари олдидан София корхоналари коллективларининг колонналари, хизматчилар, теварак-атрофлардаги қишлоқлардан келган деҳқонлар, маданият ва маориф ходимлари, студентлар, мактаб ўқувчилари, спортчилар ўтишди.

Озодлик ороли Биринчи майни байрам шодиёнаси билан кутиб олди. Куба пойтахтидаги Революция майдонида меҳнаткашлар намойиши ва кўпминг кишилик митинг бўлди. Куба Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва Бош Министр Фидель Кастро ҳамда мамлакат касаба союзларининг раҳбарлари традицияга кўра намойишчиларнинг биринчи сафида ўтишди.

Руминия Социалистик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари Биринчи майни кенг ва хурсандчилик билан нишонладилар.

Ханой аҳолиси халқаро бирдамлик кунини фронтдагидек ўтказди. Курашаётган Вьетнам пойтахтида Биринчи май намойиши ҳам, халқ сайили ҳам бўлмади. Байрам муносабати билан шаҳар театрида шаҳар жамоатчилигининг тантанали йиғилиши ўтказилди, холос. Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ле Зуан, Бош Министр Фам Ван Донг ҳамда Вьетнам Демократик Республикаси партия ва ҳукуматининг бошқа раҳбарлари йиғилиш президиумида ўтиришди. Тантанали йиғилиш қатнашчилари резолюция қабул қилиб, Вьетнам халқининг қаҳрамонона курашига, қардошларча бирдамлик кўрсатаётган халқаро ишчилар синфига миннатдорчилик изҳор қилдилар ва бутун дунё халқларини Америка империализмининг Вьетнамдаги қонли жиноятларига қарши курашни тағин ҳам кўпроқ кучайтиришга чақирдилар.

Жазоир меҳнаткашлари эркин мамлакатнинг эркин гражданлари сифатида Майни бешинчи марта байрам қилиб ўтказишди. Лекин миллий озодлик урушининг оғир йиллари ва мустамлакачи қўшинлар Биринчи май намойишларини ўққа тутганлиги жазоирликларнинг эсидан ҳали чиққани йўқ. Шу сабабли Жазоир ишчилари, фаллохлари, меҳнаткаш зиёлилари намойиш ва митингларни ўз миллий озодлиги учун, империализм ва агрессияга қарши кураш олиб бораётган халқлар билан қардошларча бирдамлик белгиси остида ўтказдилар.

Яман тарихида биринчи марта мамлакат меҳнаткашлари Биринчи майни тантанали нишонладилар. Санода ўтказилган митингда пойтахтнинг минглаб гражданлари ҳозир бўлди. Сўзга чиққан нотиқлар меҳнаткашлар халқаро байрамининг аҳамияти тўғрисида, шунингдек республика ҳукуматини тўла равишда қувватлаётганликлари тўғрисида гапирдилар.

Бу йилги Май байрами мамлакат меҳнаткашлари бирлигининг яққол намойиши бўлиб цейлонликлар хотирасида узоқ вақт сақланиб қолади. Намойишчиларнинг кўпминг кишилик колонналари байроқлар, транспарантлар, миллат раҳбарларининг портретларини кўтариб, эрта тонгданоқ Коломбо кўчаларига чиқишди.

Мали меҳнаткашлари Миллий иттифоқининг Бош секретари Маммаду Фамади Сиссоко Бамакода Биринчи май митингини очиб бундай деди: «Ҳозирги кунда бутун дунёда миллион-миллион кишилар Вьетнамда, Португалия ҳукмронлиги остида турган мамлакатларда, шунингдек апартеид ва ирқчилик ҳукмронлик қилаётган жойларда ажал уруғини сочаётган империалистларнинг мудҳиш жиноятларини қораламоқдалар». Митингда республика президенти ва Судан Иттифоқи партиясининг Бош секретари Модибо Кейта катта нутқ сўзлади.

Нью-Йоркнинг минг-минглаб аҳолиси, ишчилар ҳаракати ветеранлари, студент ёшлар, касаба союзларнинг ва зиёлиларнинг намояндалари шаҳар марказидаги Юнионскверга келиб Биринчи май митингини ўтказдилар. «Вьетнамдаги урушни тўхтатинглар», «Вьетнам халқига эркинлик», «Америка негрларига тўла тенглик берилсин», «Биз иш ҳақини оширишни ва нархларни пасайтиришни талаб қиламиз» деган шиорлар Биринчи май митинги қатнашчиларининг асосий шиори бўлди.

Германия Федератив Республикасининг бошқа кўпгина шаҳарларидаги каби Кельнеда ҳам Биринчи Май намойиши ўтказилди. Касаба союзларнинг чақириғи билан бу намойишда минг-минглаб Ғарбий Германия ишчилари ва Германия Федератив Республикасида ишлаб турган ажнабий ишчилар қатнашди. Греклар, итальянлар, испанлар немислар билан ёнма-ён туришди. Грек ишчиларининг катта группаси «Йўқолсин диктатура!», «Фашизмга йўл йўқ!» деб қайта-қайта хитоб қилиб турди. Катта алвонларга: «Грецияда бугун қамоқ лагерлари кўпайиб кетди, хўш эртагачи?», «Фашизмга йўл бермаймиз» деган сўзлар ёзилган.

(ТАСС).

БОСИЛГАН МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

„Тайёргарлик суст“

Сурхондарё область партия комитети хабар қилади:

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 17 март сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада областнинг Термиз, Шеробод районларида ирригация-мелиорация тармоқларини тартибга келтириш, сувдан яхши фойдаланиш чоралари кўрилмаётгани, Термиз райони хўжаликларида сизот сувни йўқотиш, шўр ювишни сифатли ўтказишга етарли эътибор берилмагани, область суғориш системалари бошқармаси раҳбарлари бу муҳим ишга оператив раҳбарлик қилолмаётгани қаттиқ танқид қилинган эди.

Ўтказилган текширишда хатда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Текшириш якуни область партия комитетининг қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги органлари ходимлари иштирокида ўтказилган бюро мажлисида кенг муҳокама қилинди, йўл қўйилган камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

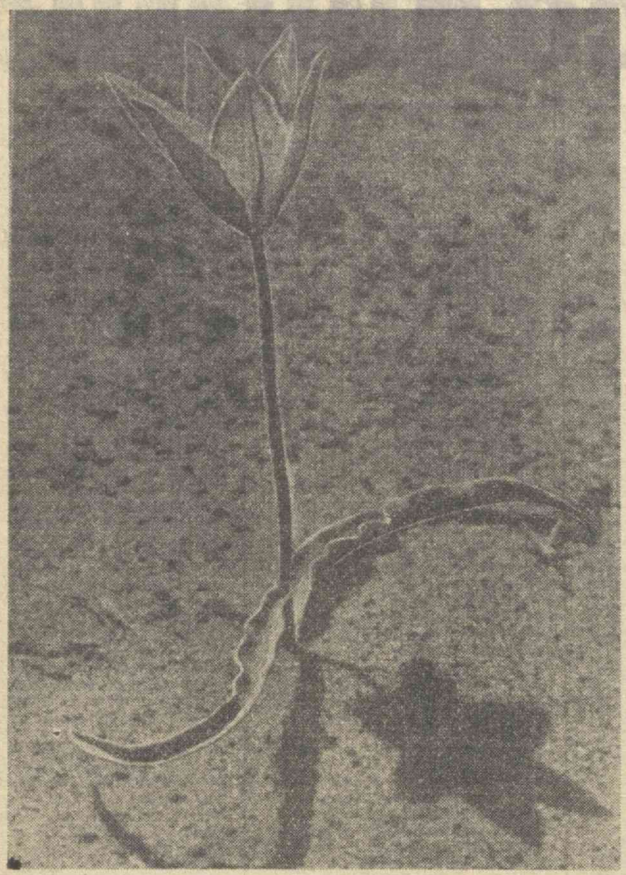

Фото лавҳалар

ҚОРАҚУМДА баҳор таронаси авжида. Қумликлар ўз қиёфасини анча ўзгартирган. Саксовул кўк барг чиқарган. Бўтакўз жилмайиб боқади. Каттагина майдонни лолазор эгаллаб ётибди. Унинг паст томонида — бир метрча чуқурликда пўлат дарёдан газ оқими тинимсиз ҳаракатланяпти. Шу йилнинг тўрт ойида ана шу газ қувури орқали Бухородан Уралга 7 миллиард 600 миллион кубометр «зангори олов» юборилди. Совет ҳокимиятининг юбилейигача Ачоқ кони коллективи пландан ташқари 250 миллион кубометр газ қазиб олишга аҳд қилган.

Комсомол аъзоси Валентина Байдина Қорақум Заунгазида учинчи баҳорни нишонламоқда. У «Туркменгазразведка» трести биринчи экспедициясининг ишчан геологларидан. Ана шундай кишилар бу ерда анчагина. Утган йили ерости бойликларини изловчилар Ачоқ газ конида дастлабки қудуқни ишга туширган эдилар. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги кунигача пармаловчилар яна 18 қудуқни фойдаланишга топширишга аҳд қилганлар. Ана шунда Қорақум Заунгази Урта Осиё — Марказ газ магистралига ҳар кеча-кундузда бир неча миллион кубометр кўпроқ «зангори олов» етказиб берадиган бўлади. Кейинги уч ой ичида экспедиция коллективи планга қўшимча равишда минглаб метр чуқурликда пармалаш ишларини бажарди.

Урта Осиё — Марказ газ қувури қурилишида минглаб кишилар меҳнат қилмоқдалар. 2 минг километрдан кўпроқ узунликдаги бу магистрални бунёд этиш анча мураккаб шароитларда олиб борилаётганлигини таъкидлаш лозим бўлар, аммо иссиқлик, сувнинг камчиллиги одамларнинг зарбдор меҳнат қилишига халақит бераётгани йўқ. Магистралнинг Хива билан Қўнғирот участкаларида компрессор станциялари барпо этилади. Қумликларда 187 километр қувур ётқизилади. Газ йиғиш пункти тикланади. Ҳозирнинг ўзидаёқ анчагина ишлар қилинди. Суратда: Хивада қурилаётган компрессор станциясининг шу кунги манзараси.

Н. Ключнев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚОРАҚУМ БАҲОРИ

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Баҳор байрамининг иккинчи куни мамлакатимизнинг етти шаҳрида олий лигада қатнашаётган командаларнинг футбол матчлари бўлиб ўтди. Тбилисининг «Динамо» командаси Минск шаҳрида ўз клубдошлари билан ўйнаб мезбонлар дарвозасига тўрт тўп киритишга муваффақ бўлдилар. Матч натижаси 2:4 ҳисобида грузиялик футболчилар фойдасига ҳал бўлди. Бу ғалаба грузин футболчиларини еттинчи ўриндан фахрли иккинчи ўринга олиб чиқди.

Пахтакорчилар навбатдаги ўйинни Бокуда «Нефтяник» билан ўтказди. Кескин спорт курашлари остида ўтган бу учрашув 2:2 натижа билан дуранг бўлиб тамомланди. Тўпларни рақиблар дарвозасига Иброҳимов (2), Гажиев ва Семиглазовлар киритишди.

Пойтахт «Спартак» командасининг яна омади келмади. Улар «Торпедо» командаси билан бўлган учрашувда ўз дарвозаларидан уч тўп ўтказиб юбориб, автозаводчилар дарвозасига бир тўп билан жавоб қайтардилар. Бу матчдан сўнг «Спартак» командаси турнир жадвалининг энг охирида ўрнашиб олди.

Мамлакат чемпионлари, киевлик динамочилар ўз майдонларида ростовлик армия спорт клуби футболчиларини қабул қилиб, улар дарвозасига жавобсиз иккита тўп урдилар ва биринчи ўринга кўтарилишга муваффақ бўлдилар.

Ленинград шаҳрининг «Зенит» командаси мавсумда иккинчи ғалабага эришди. Ленинградлик чарм тўп усталари Кутаисининг «Торпедо» командаси устидан 1:0 ҳисобида ғолиб келди.

Донецкда маҳаллий «Шахтёр» билан «Черноморец» (Одесса) командаларининг учрашуви 1:1 ва Ереванда бўлиб ўтган «Арарат» — «Қайрат» матчи эса 0:0 ҳисобида дуранг натижа билан тамомланди.

3 майгача бўлган ўйинлардан сўнг турнир жадвалида командалар қуйидаги ўринларни эгаллаб туриптилар:

	У	Т	О
1. «ДИНАМО» К.	7	9—3	10
2. «ДИНАМО» Тб.	7	9—5	9
3. «ДИНАМО» М.	5	7—2	8
4. «Динамо» Мн.	7	11—7	8
5. «Торпедо» М.	6	6—2	8
6. «Нефтяник»	7	9—6	8
7. «Пахтакор»	7	8—5	8
8. АСК	7	6—6	8
9. «Шахтёр»	7	8—10	8
10. ЦСКА	5	5—3	6
11. «Заря»	5	3—2	6
12. «Арарат»	7	3—4	6
13. «Торпедо» Кт.	7	3—5	6
14. «Кр. Советов»	6	1—2	5
15. «Локомотив»	5	3—5	4
16. «Қайрат»	7	3—8	4
17. «Черноморец»	7	4—10	4
18. «Зенит»	7	4—11	4
19. «Спартак»	6	2—6	2

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

ТЕЛЕГРАФ ЛЕНТАСИДАН

СОВЕТ ЭСТОНИЯСИ КУНИДА ҚАТНАШИШ УЧУН

МОНРЕАЛЬ. Совет Эстонияси Монреалдаги халқаро виставкада СССРнинг павильонида Иттифоқчи республикалар кунларининг биринчи бўлиб бошлаш шарафига мушарраф бўлди. 6 майда байрам қилинадиган Совет Эстонияси кунида қатнашиш учун Москвадан Эстония ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Мюрисеп бошчилигидаги делегация Монреалга келди.

Айни пайтда бу ерга бир группа Эстония туристлари ва артистлари ҳам келишди. Ўз республикаси кунини байрам қилиш пайтида артистлар концерт қўйиб беришади.

ИНТЕРВЕНТЛАРНИНГ ТАЛАФОТИ КЎПАЙМОҚДА

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво чегараларини бузиб кирган Америка осмон қароқчилари 1 май куни Хабак ва Намха вилоятларидаги аҳоли яшайдиган пунктларни бомбардимон қилдилар ва ўққа тутдилар. Ҳаво ҳужуми пайтида Вьетнам Халқ армиясининг жангчилари Американинг тўртта самолётини уриб туширдилар.

Шундай қилиб, Вьетнам Демократик Республикаси устида уриб туширилган Америка самолётларининг жами 1835 тага етди, деб хабар беради ВИА агентлиги.

ЭСКАЛАЦИЯ ЙЎЛИДАН

ВАШИНГТОН. Американинг Жанубий Вьетнамдаги қўшинлари қўмондони генерал Уэстморленд ўтган ҳафтада Вашингтонда бўлган пайтида ҳукуматдан ва конгрессдан «яна иккита янги дивизия ва уларга қўшимча қисмлар, пиёда қўшинларни тактика жиҳатидан қўллаб-қувватлаб туриш учун қўшимча равишда ҳарбий самолётлар, кўп миқдорда вертолетлар, дарё патруль кемалари ва бошқа ҳарбий асбоб-анжомлар берилишини» илтимос қилди, деб хабар қилинади «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журналининг охирги сонида.

Пентагоннинг норасмий карнайи ҳисобланган бу журнал штаблар бошлиқлари бирлашган комитети томонидан қўллаб-қувватланган Уэстморленд ўзи талаб қилаётган барча қўшимча қўшинлар ва асбоб-анжомларни олади деб шама қилади.

Генералнинг янги талаблари унинг ҳозирги ярим миллионлик армияси, авиация ва флоти Жанубий Вьетнам халқининг қаршилигини синдиришга ожиз эканлигини яққол исботлаб турибди, деб ёзади «Нью-суик» журнали. Америкадаги барча матбуот бир овоздан Уэстморленднинг Вашингтонга визити жуда катта из қолдиради деб таъкидламоқда. Бу визит урушнинг янада кучайтирилишига олиб келади. Матбуотнинг қайд қилишича, Оқ уй Ханойни можарони ҳал қилишнинг ўзи таклиф қилаётган шартларига кўндириш учун урушни кенгайтириш ва янада чуқурлаштиришга қарор қилган.

УТАКЕТГАН ҚАРОҚЧИЛИК

ЛОНДОН. Қуролланган қароқчилар группаси 1 май куни олтин ортилган автофургонга ҳужум қилди. Қароқчилар 350 минг фунт стерлинглик яхлит олтинни ўғирлаб кетишди. Бу Англия тарихида энг йирик олтин ўғирлигидир. Лондон полицияси қароқчиларни топиш юзасидан шошилинч тадбирлар кўрмоқда.

АҚШДА ИШСИЗЛИК

ВАШИНГТОН. 1966 йилнинг охирига келиб, АҚШда тўла ишсизлар сони 2,9 миллион кишини ташкил этди. Ўтган йил мобайнида қисман ишсизликдан ҳаммаси бўлиб 10,5 миллион киши жабр кўрди. 16 ёшдан 19 ёшгача бўлган ёш америкаликларнинг 12 проценти мамлакатда доимий иш топиша олмаяпти. Негр ёшлари орасида эса бу процент 2 баравар ортиқдир. Бу маълумотлар АҚШ президентининг мамлакатдаги ишчи кучларининг аҳволи ҳақида конгрессга йўллаган докладида келтирилган.

АМЕРИКАНИНГ ОКИНАВАГА «СОВҒАСИ»

ТОКИО. 1 май куни Окинава оролидаги Иомитан қишлоғига Америка парашютчиларининг десанти кутилмаганда «адашиб» тушиб қолди. Оккупациячиларнинг «адашганлиги» бу гал ҳам деҳқонларга қимматга тушди. Киодо агентлигининг хабарига қараганда, солдатлар деҳқонларнинг боғларидаги мевали дарахтларни вайрон қилдилар, телевизион антенналарни синдирдилар, электр симларини узиб ташладилар.

Бу чақирилмаган меҳмонларнинг Иомитан қишлоғига биринчи бор бостириб кириши эмас. 1965 йилда ўтказилган Америка машқлари пайтида 10 яшар қиз «адашиб» ўлдирилган эди.

СУРИЯДА ТОШҚИН

ДАМАШҚ. Фрот дарёсининг шимолий қисмида тошқин бўлганлиги натижасида Суриянинг 30 қишлоғи сув остида қолди ва 20 мингга яқин киши бошпанасиз қолди. Қизил Ярим Ой Сурия жамиятининг раиси Шавкат ал Шатти шу ҳақда хабар қилди.

ШАРҚИЙ АФҒОНИСТОНДА КУЧЛИ ЁМҒИР

ҚОБУЛ. Шарқий Афғонистонда мисли кўрилмаган даражада ёмғир ёғди. Дарёлар жуда тошиб кетди. Тошқин натижасида 42 киши ҳалок бўлди. Айрим жойларда дарёларнинг сатҳи 6 метргача кўтарилди.

ГРЕЦИЯДАГИ ЗИЛЗИЛА ОҚИБАТЛАРИ

АФИНА. Шимоли-ғарбий Греция районларида 1 май куни бўлган зилзила натижасида 9 киши ўлди ва 80 га яқин киши жароҳатланди. 5500 уй вайрон бўлди, 18 минг киши бошпанасиз қолди.

АНГЛИЯ БОШ МИНИСТРИНИНГ БАЁНОТИ

ЛОНДОН. Англия ҳукумати Европа иқтисодий ҳамжамиятига («умумий бозорга») қабул қилиш тўғрисида илтимос билан мурожаат этишга қарор қилди, деб баёнот берди бош министр Г. Вильсон умумпалатада. Европа кўмир ва пўлат бирлашмаси ҳамда Евратомга ҳам ана шундай илтимослар билан мурожаат қилинади.

Шундай қилиб, Англия лейбористлар ҳукуматининг хатти-ҳаракатлари билан Европа «олтилиги» сафига кириш учун иккинчи марта ҳаракат қилишни кўзламоқда. Биринчи ҳаракат 1963 йилда консерваторлар томонидан қилинган эди. Бу ҳаракат Франциянинг Англияни ЕЭСга киритишга қарши чиққанидан кейин муваффақиятсизликка учраган эди.

ҚАМБОДЖАНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

ЛОНДОН. Рейтер агентлиги мухбирининг Пномпендан хабар беришича, Камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианук фавқулодда ҳукумат тузган. Камбоджанинг янги бош министри қилиб Сон Сани тайинланган.

(ТАСС).

Рассом А. Холиқов.

ГРЕЦИЯ ВАТАНПАРВАРЛАРИ БИЛАН ҲАМДАРДЛИК

БУХАРЕСТ

«Скинтейя» газетаси ёзади: Грецияда грек халқининг энг яхши фарзандлари ҳаётини хавф остида қолдираётган репрессиялар режими вужудга келтирилганлиги муносабати билан румин халқи ғоят ташвишланаётганлигини билдиради. Румыния жамоатчилиги Грециядаги демократик кучларга қарши репрессиялар тўхтатилсин, деб қатъий талаб этади ва барча грек ватанпарварлари билан бирдам эканлигини билдиради. Газета Грецияда демократик кучларни бостириш соҳасида қўлланилаётган методлар «реакциянинг энг қора кучлари пропагандаси ва бошқариш методларининг худди ўзгинасидир», деб таъкидлайди.

УЛАН-БАТОР

Монголия журналистлар союзининг Монцамэ агентлиги тарқатган баёнотида бундай дейилади: Монголия жамоатчилиги Грецияда реакциянинг қутуриб кетганлигидан ва жумладан, Греция маъмурлари антифашист ҳаракатнинг оташин курашчиси, машҳур журналист Манолис Глезос ҳамда бошқа грек ватанпарварларидан қасос олишга тайёргарлик кўраётганларидан ғоят дарғазаб бўлди.

Монголия журналистлари бутун монгол халқи билан, жаҳондаги барча прогрессив кучлар билан биргаликда Греция ҳукуматидан Грециядаги демократик кучлардан қасос олиш тўхтатилсин, Грециянинг миллий қаҳрамони Манолис Глезос ва бошқа грек ватанпарварлари озод қилинсин, деб қатъий талаб этадилар, деб таъкидланади баёнотда.

ҚОҲИРА

Бирлашган Араб Республикаси тинчлик тарафдорлари миллий кенгашининг бош секретари Холид Муҳиддиннинг Греция бош министри номига юборган телеграммасида бундай дейилади: «Мен Грециядаги тинчлик тарафдорлари террор қилинаётганлигига қарши қатъий норозилик билдираман ва бутун прогрессив инсониятнинг фашизмга қарши олиб борган кураши қаҳрамонларидан бири Манолис Глезосни судга бериш йўлидаги ҳар қандай уринишни қоралайман».

БЕЛГРАД

Грециядаги ҳарбий тўнтариш муносабати билан Югославия Халқ озодлик уруши курашчилари бирлашмаси союзининг баёноти кеча бу ерда эълон қилинди. Баёнотда бундай дейилади: Югославия Халқ озодлик уруши курашчилари бирлашмаси союзи Грециядаги ҳарбий диктатурага ва демократиянинг бостирилишига қарши қатъий норозилик билдиради.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

БУГУН МИРЗАЧЎЛДА

ХОРАЗМДАН — МИРЗАЧЎЛГА

Машъал Хоразм областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашларидан 100 хўжалик Мирзачўлга доимий ишлаш учун кўчиб келишди. Агроном Озод Раҳимов бошчилигида Мирзачўлдаги Юрий Гагарин номли совхозга келган хоразмликлар ўзлари учун ажратилган ернинг мелиоратив ҳолатини яхшиламоқдалар.

Шоли экиладиган майдонлар алоҳида полларга ажратилмоқда.

ЯНГИ БОҒ

Гагарин номли совхознинг Миср Хатамов бошлиқ боғдорчилик бригадаси ишчилари 15 гектар ерда янги боғ барпо қилишга бел боғлаган эдилар. Улар янги боққа 60 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқаздилар.

Бундан ташқари боғбонлар кўчалар ва ариқ бўйларига ҳам кўплаб дарахт ниҳоллари экдилар.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Халқ куйлари, 9.30 — Най тароналари, 9.45 — «Партиянинг қудратли қуроли» (тож.), 10.10 — Рус қўшиқлари ва рақслари, 10.30 —«Фарғона квартети», 11.10 — «Ишчи мухбирлар хатлари», 11.25 —Концерт (халқ талантлари), 12.15 — Симфоник рақслар, 12.50 —Қирғизистон радиоси эшиттириши, 13.30 — Куйлардан—қўшиқларга, 16.10 — «Рубобчи М. Мирзаев» (музикали очерк). 18.10 — Ҳикоялар, 18.30—Концерт, 19.20— Татар куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси (рус.), 20.30—Янги Тошкентни қураётганлар учун, 21.25 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Қардош социалистик мамлакатларда, 22.10 — Концерт (талабаларга мувофиқ), 22.40—Эгам Раҳим шеърлари (рус.), 23.20—Куйлар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.15 — Болалар учун мультфильмлар, 18.35 — Бу ерда газета ва журналлар яратилади (ўзбек тилида репортаж), 18.55 — Концерт (матбуот ходимлари учун ўзбек ва рус тилларида), 20.15 — Дераза ёнидан поезд ўтади (бадиий фильм).

21.40 — Эртанги кун программаси.

Ўзбек тилида: 21.45 — Телевизион янгиликлар, 22.00 — Санъат ҳаваскорларининг фестивали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Моҳир қўллар (болалар учун), 18.20 — Урмон ёмғири (телефильм), 18.40 — Чизма геометрия (сиртдан ўқиётган студентлар учун ўқув программа), 19.25 — Наманган гулчилари (телефильм), 19.35 — Телевизион янгиликлар.

19.45 дан — Москва кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 4/V да Аида.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/V да Қирол Лир, 5/V да Оқ кабутар.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Москва цирки артистларининг гастроли ва Ҳиндистон филлари аттракциони.

КИНО

Гуноҳкорлар мактаби — «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Уруш ва тинчлик (1 ва 2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ғазаб — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Виждон амри билан — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Наташа Ростова — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Омадсиз кун — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Саёҳат — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 да)

Етти оғайни фарзандлари — «ПОБЕДА».

Туннель — «ШАРҚ».

Уларни афтидан танирдилар — «МЕҲНАТ».

Тошюракнинг ўғиллари (1 ва 2-серия) — «УДАРНИК».

Опа—«1 МАЙ».

Хўжа Насриддиннинг 12 қабри—ПУШКИН номли.

Юпқа муз устидан (1 ва 2-серия) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Уруш ва тинчлик (1 ва 2-серия)—«ХИВА».

Йўлбарс кўрфази — КАФАНОВ номли.

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙУЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

1967 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда: ҳаракат состави ва поездларни тортиш, умумий геометрия ва инженерлик графикаси, иқтисод, темир йўл транспортини ташкил этиш ва планлаштириш;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда: материаллар қаршилиги ва қурилиш механикаси, машинада ишқаланиш ва едирилиш, умумий геометрия ва инженерлик графикаси.

Аризалар 20 майгача қабул қилинади.

Конкурс имтиҳонлари — 5 июндан.

Қабул қилиш шартлари ҳамма олий ўқув юртлари учун умумий.

Керакли ҳужжатлар билан бирга ариза қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳар-45, Оборонная кўчаси, 1-уй.

(«Совет Ўзбекистони»нинг 1967 йил 31 март сонида босилган аспирантурага қабул қилиш тўғрисидаги эълон бекор қилинади).

УРТА ОСИЁ ГИДРОМЕТЕРЕОЛОГИЯ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

қуйидаги вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

агрометеорология бўлимига младший илмий ходим ва синоптик метеорология бўлимига старший илмий ходим (Тошкентда ишлаш учун).

Душанба шаҳрида ишлаш учун физик атмосфера ва гидрогеология лабораторияларининг младший илмий ходимлари;

Конкурсда фан кандидати деган илмий даражага эга ва кўп йиллик ишлаб чиқариш стажига эга бўлган кишилар қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳар, ГСП, Обсерватория кўчаси, 85/5-уй. Телефон В-3-84-48.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

старший бухгалтер ва бухгалтер, инженер-нормаловчи: линотипчилар, ҳарф терувчилар, вёрсткачилар, муқовачилар, печатчилар, стреотипчилар, юқорида кўрсатилган ҳунарларга ўргатиш учун шогирдлар; автослесарлар, слесарлар, автоэлектриклар, электриклар; вахтёрлар, уборщицалар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 1-қават, кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

«Ўзбекистон» нашриёти коллективи республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер, кекса таржимон ва редакторлардан бири, нашриётнинг собиқ ходими

Галяутдин Шарафутдинович ҲАСАНОВНИНГ

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 104. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 04275.